

การประเมินโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD)
โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร
นางสาวจำเนียร จูเจริญ

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินบริบท (Context) ของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร 2) เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร ในด้านข้อมูลพื้นฐานของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) 3) เพื่อประเมินกระบวนการ (Process) ของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร 4) เพื่อประเมินผลผลิต (Product) โครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร กลุ่มประชากร ประกอบด้วย ครูโรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร จำนวน 35 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร จำนวน 13 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 620 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 620 คน แบบสอบถาม มีทั้งหมดจำนวน 5 ฉบับ ดังนี้ แบบสอบถามใช้ประเมินบริบท (Context Evaluation) สำหรับครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบสอบถามประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) สำหรับครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบสอบถามประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ (Process Evaluation) สำหรับครู และนักเรียน แบ่งออกเป็น 7 ฉบับย่อย แบบสอบถามประเมินผลผลิต (Product Evaluation) สำหรับ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียน แบ่งออกเป็น 5 ฉบับย่อย และแบบสอบถามด้านความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร ซึ่งผู้ประเมินได้เก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามและแบบทดสอบด้วยตนเองทั้งหมด เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว นำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) ข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลจากการประเมินรายงานโครงการใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2) ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สรุปผลการประเมินโครงการได้ดังนี้

ผลการประเมิน

จากการประเมินโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร ตามความคิดเห็น และการปฏิบัติของ ครู

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนและผู้ปกครองในด้านบริบทของโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ โดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบ CLPP Model เป็นกรอบแนวความคิดในการประเมิน สรุปผลได้ดังนี้

1. ด้านบริบท เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) มีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบริบทของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก

2. ด้านปัจจัยนำเข้า เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากและมีความเห็นว่ามีอาคารสถานที่ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินงาน สนับสนุนงบประมาณ และช่วยเหลือ ด้านงบประมาณในการดำเนินงาน

3. ด้านกระบวนการ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ครูและนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกระบวนการของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร ว่า มีการวางแผนดำเนินดำเนินกิจกรรม จัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลายได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประชาสัมพันธ์โครงการ การดำเนินการเป็นไปตามโครงการที่กำหนด ติดตามประสานงานการจัดกิจกรรม มีการกำกับติดตาม ควบคุมการดำเนินงาน ขณะดำเนินงานตามโครงการมีการแก้ไขปรับปรุง กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการประเมินผลโครงการตามความเหมาะสม ประเมินผลแต่ละกิจกรรมโดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย ครบทุกกิจกรรม อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง มีการขยายผลการปฏิบัติกิจกรรมสู่ชุมชน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรม

4. ด้านผลผลิต มีการประเมินนักเรียน 2 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 2) ความพึงพอใจต่อโครงการโดย ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนและผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินอยู่ในระดับมาก

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 289 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและตามความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้อง กับมาตรฐานและระบบการจัดการศึกษาของชาติ และคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 5 การบริหารและ การจัดการศึกษา ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 41 กำหนดให้ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น” และ มาตรา 42 “ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสาน และส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” โดยแบ่งการศึกษากออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย นั้น ปัจจุบันนี้ นอกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด โดยมีมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและชุมชนแล้ว ยังมีบทบาทและส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับต่างๆ ในท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษา จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาอาชีพของประชาชนและเยาวชนในท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น อีกทั้งยังถือเป็นพันธะทางสังคมในท้องถิ่นนั้นๆ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ถือเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ในท้องถิ่น ที่เกิดจากการกำหนดรูปแบบการศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่าง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษา โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายในการจัดการศึกษา เพื่อให้สามารถ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เยาวชนในท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล ด้วยเหตุนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้กำหนดให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School-based Management for Local Development - SBMLD) เป็นนโยบายในการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต และมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล

สำหรับการดำเนินงานตามโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร โดยมีกิจกรรมในโครงการ

ดังนั้นคือ กิจกรรมกรีธา กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย กิจกรรมการศึกษานอกระบบ กิจกรรมดนตรีไทย กิจกรรมนาฏศิลป์ กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมการจัดการศึกษาดูงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการดำเนินโครงการดังกล่าวผู้ประเมินในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีหน้าที่ในการกำกับ ควบคุมดูแลการดำเนินโครงการดังกล่าวจึงต้องการทราบถึงข้อมูลที่จะกลับไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผู้ประเมินจึงมีความสนใจที่จะทำการประเมินโครงการการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร เพื่อให้ทราบว่านักเรียนครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจ และมีความตระหนักเกี่ยวกับการดำเนินโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้เป็นคนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาโครงการต่างๆ ของโรงเรียน

วัตถุประสงค์การประเมิน

เพื่อประเมินโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร โดยมีวัตถุประสงค์การประเมินเฉพาะดังนี้

3.1 เพื่อประเมินบริบท (Context) ของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร

3.2 เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร ในด้านข้อมูลพื้นฐานของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน)

3.3 เพื่อประเมินกระบวนการ (Process) ของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร

3.4 เพื่อประเมินผลผลิต (Product) โครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร

ขอบเขตการประเมิน

การวิจัยประเมินโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาครในครั้งนี้ผู้ประเมินเลือกใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของ แดเนียล สตัฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam) โดยมีขอบเขตการประเมินดังนี้

4.1 ด้านสาระการประเมิน ประกอบด้วย การวิจัยประเมินที่ครอบคลุมด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต ((Product)

4.1.1 การวิจัยประเมินที่ครอบคลุมด้านบริบท (Context) มีประเด็นในการประเมิน ดังนี้ ความมุ่งหมายของการดำเนินการโครงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) จุดมุ่งหมายของการดำเนินโครงการ ความต้องการจำเป็น และความคาดหวังของประชาชน ผลกระทบต่อสังคม แนวทางการแก้ปัญหาด้านการดำเนินงานโครงการ

4.1.2 การวิจัยประเมินที่ครอบคลุมด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีประเด็นในการประเมิน ดังนี้ การจัดกิจกรรมเพื่อการดำเนินการโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร บุคลากร งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ระยะเวลา

4.1.3 การวิจัยประเมินที่ครอบคลุมด้านกระบวนการ (Process) มีประเด็นในการประเมิน ดังนี้ การเตรียมการ (Plan) การดำเนินการ (Do) การประเมินผล (Check) การปรับปรุงแก้ไข (Action)

4.1.4 การวิจัยประเมินที่ครอบคลุมด้านผลผลิต ((Product) มีประเด็นในการประเมิน ดังนี้ ประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานของโครงการ พฤติกรรมของนักเรียน รางวัลเกียรติบัตร

4.2 ด้านประชากร ประกอบด้วย

4.2.1 ครูโรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร จำนวน 35 คน

4.2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) จำนวน 13 คน

4.2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 620 คน

4.2.4 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 228 คน

4.3 ด้านเวลา การดำเนินการวิจัยประเมินโครงการ ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 11 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2558 ถึงเดือนมีนาคม 2559

กรอบการประเมินโครงการ

1. การประเมินด้านประเมินบริบท (Context) ของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร

ตารางที่ 1 กรอบการประเมินด้านบริบท (Context) ของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
ด้านบริบท (Context)	$\bar{X} \geq 3.50$ ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน		
- ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 - นโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - นโยบายของเทศบาลและของโรงเรียน	- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 - นโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - นโยบายของเทศบาลและของโรงเรียน	- ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการต่อนโยบายของรัฐบาลโรงเรียนชุมชน -ผลกระทบต่อสังคมและแนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	- ครู 35 คน - คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 13 คน
- จุดมุ่งหมายของการดำเนินโครงการ	- จุดมุ่งหมายของการดำเนินโครงการ		
- ความต้องการจำเป็นและความคาดหวังของประชาชน	- ความต้องการจำเป็นและความคาดหวังของประชาชน		
- ผลกระทบต่อสังคม	- สภาพความเป็นจริงของสังคม		
- แนวทางการแก้ปัญหาด้านการดำเนินงานโครงการ	- แนวทางที่ใช้แก้ปัญหาของสังคม		

การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร

การประเมินในส่วนนี้ผู้ประเมินมุ่งรวบรวมสารสนเทศเพื่อตัดสินคุณค่าเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาครในอย่างยั่งยืน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 กรอบการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล
ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)	$\bar{X} \geq 3.50$ ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน		- ครู 35 คน คณะกรรมการ สถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน 13 คน
- การจัดกิจกรรมเพื่อดำเนินโครงการ	- ความเหมาะสมของกิจกรรมที่สามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายในด้านจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม และวิธีการ	- ความเหมาะสมของกิจกรรมด้านจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม และวิธีการ	
- บุคลากร	- มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ของตน และมีทักษะความสามารถ	- ความเหมาะสมของบุคลากร / ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	
- งบประมาณ	- เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม - หน่วยงานอื่นให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม	- ความเหมาะสมของงบประมาณ	
- สื่อ วัสดุ อุปกรณ์	- สื่อ อุปกรณ์ที่มีคุณภาพ เหมาะสมสำหรับกิจกรรม	- ความเหมาะสมของวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อ	
- สถานที่	- สถานที่จัดกิจกรรมสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	- ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม	
- ระยะเวลา	- ระยะเวลาดำเนินการเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม	- ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	

ประเมินกระบวนการ (Process) ของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร

การประเมินในส่วนนี้ผู้ประเมินมุ่งรวบรวมสารสนเทศเพื่อตัดสินคุณค่าเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานโครงการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินคุณภาพผู้เรียน 2) การประเมินการจัดการศึกษา (ครู ผู้บริหารและระบบการบริหาร) 3) การประเมินชุมชน สังคมแห่งการเรียนรู้ 4) การประเมินอัตลักษณ์/เอกลักษณ์สถานศึกษา 5) การประเมินมาตรการ เพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา (โครงการพิเศษและการส่งเสริมการปฏิบัติการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการดำเนินงาน 7 กิจกรรม มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 กรอบการประเมินโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล
ด้านกระบวนการ (Process)	$\bar{X} \geq 3.50$ ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน		
- การเตรียมการ (Plan) - การดำเนินการ (Do)	- การวางแผนในการจัดกิจกรรม ขั้นตอนและรูปแบบการจัดที่ เชื่อได้ว่าจะสามารถเสริมสร้าง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตรงตาม เป้าหมาย - ความพร้อมของบุคลากร ผู้เข้าร่วมกิจกรรมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการจัดกิจกรรม - ขั้นตอนของกิจกรรม	- ความเหมาะสมของ แผนงานในการ จัดกิจกรรมขั้นตอน และรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เชื่อได้ว่า สามารถพัฒนา ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ - ความเหมาะสมของ การใช้บุคลากร สถานที่ สื่ออุปกรณ์ - ความเหมาะสมของ ขั้นตอนกิจกรรม	1) ครู จำนวน 35 คน 2) นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3- มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 620 คน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล
	- การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม - การประชาสัมพันธ์ด้านวัตถุประสงค์ของกิจกรรม	- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมกับผู้จัดกิจกรรม - มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบล่วงหน้า	
- การประเมินผล (Check)	- การติดตามประเมินผล มีวิธีการและขั้นตอนการประเมินผลของแต่ละกิจกรรม	- มีวิธีการประเมินผลหลายรูปแบบ ทั้งขณะฝึกอบรม รวมทั้งประเมินผลสรุปหลังการจัดกิจกรรมเป็นไปตามเป้าหมาย	
- การปรับปรุงแก้ไข (Action)	- มีการนำผลไปปรับปรุงพัฒนา	- การนำผลการประเมินไปปรับปรุง	

การประเมินผลผลิต ((Product) ของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาครอย่างยั่งยืน โครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร

ตารางที่ 4 กรอบการประเมินด้านผลผลิต ((Product) โครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล
ด้านผลผลิต (Product)	$\bar{X} \geq 3.50$ ถือว่าผ่าน เกณฑ์การประเมิน	- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาและกิจกรรม - ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นความสำคัญและตระหนักถึงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น - การประเมินการจัดกิจกรรมทั้ง 7 กิจกรรมบรรลุผลตามวัตถุประสงค์	1) ครู จำนวน 35 คน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร จำนวน 13 คน 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 620 คน 4. ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 228 คน
	- ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และกิจกรรม - รู้บทบาทและหน้าที่ของตนเอง - ผลการจัดกิจกรรม	-ความพึงพอใจ	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล
ประเมินประสิทธิผล การดำเนินงานของ โครงการ - พฤติกรรมของ นักเรียน - รางวัลเกียรติบัตร	- จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วม กิจกรรม - จำนวนการได้รับ รางวัลและการ ยกย่อง - จำนวนรางวัล ที่โรงเรียนได้รับการ ยกย่อง	- ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับ พฤติกรรมความร่วมมือ กิจกรรม และการ แสดงออกของนักเรียน - เกียรติบัตรและ หลักฐานการได้รับ รางวัลของนักเรียน ครู และโรงเรียน	

ผลการประเมิน

จากการประเมินโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร ตามความคิดเห็น และการปฏิบัติของ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนและผู้ปกครองในด้านบริบทของโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ โดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบ CLPP Model เป็นกรอบแนวความคิดในการประเมิน สรุปผลได้ดังนี้

1. ด้านบริบท เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) มีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบริบทของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นว่ามีภาระงาน ระหว่างบุคลากรในการส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินโครงการ ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดหลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ มาก

2. ด้านปัจจัยนำเข้า เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) มีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากและมีความเห็นว่ามีอาคารสถานที่ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินงาน สนับสนุนงบประมาณ และช่วยเหลือ ด้านงบประมาณในการดำเนินงาน

3. ด้านกระบวนการ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ครูและนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกระบวนการของโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร ว่า มีการวางแผนดำเนินกิจกรรม จัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลายได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประชาสัมพันธ์โครงการ การดำเนินการเป็นไปตามโครงการที่กำหนด ติดตามประสานงานการจัดกิจกรรม มีการกำกับ ติดตาม ควบคุมการดำเนินงาน ขณะดำเนินงานตามโครงการมีการแก้ไขปรับปรุง กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการประเมินผลโครงการตามความเหมาะสม ประเมินผลแต่ละกิจกรรมโดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย ครบทุกกิจกรรม อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง มีการขยายผลการปฏิบัติกิจกรรมสู่ชุมชน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรม สรุปผลได้ดังนี้

3.1 กิจกรรมกรีธา พบว่า ครูและนักเรียนประเมินอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการกำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการประเมินผลโครงการตามความเหมาะสม มีการกำกับ ติดตาม ควบคุมการดำเนินงานไปเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการติดตามประสานงานการจัดกิจกรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.2 กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยพบว่า ครูและนักเรียนประเมินอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการติดตามประสานงานการจัดกิจกรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.3 กิจกรรมการศึกษานอกระบบ พบว่า ครูและนักเรียนประเมินอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการกำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการประเมินผลโครงการตามความเหมาะสม

3.4 กิจกรรมดนตรีไทย พบว่า ครูและนักเรียนประเมินอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการกำกับ ติดตาม ควบคุมการดำเนินงานไปเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

3.5 กิจกรรมนาฏศิลป์ พบว่า ครูและนักเรียนประเมินอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการกำกับ ติดตาม ควบคุมการดำเนินงานไปเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

3.6 กิจกรรมศิลปะพบว่า ครูและนักเรียนประเมินอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการติดตามประสานงานการจัดกิจกรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.7 กิจกรรมการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ครูและนักเรียนประเมินอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง

4. ด้านผลผลิต มีการประเมินนักเรียน 2 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 2) ความพึงพอใจต่อโครงการโดย ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนและผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมิน และเมื่อพิจารณา ในแต่ละด้าน สรุปผลได้ดังนี้

4.1 กิจกรรมกรีธา พบว่าครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักเรียนรู้จักกติกาการแข่งขันกีฬาที่ตนเองสนใจ

4.2 กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่าครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก

4.3 กิจกรรมการศึกษานอกระบบ พบว่าครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน และดำเนินชีวิตในสังคม

4.4 กิจกรรมดนตรีไทย กิจกรรมนาฏศิลป์ กิจกรรมศิลปะ พบว่าครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก

4.5 ความพึงพอใจ ของ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครอง ที่มีต่อโครงการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โรงเรียนเทศบาลวัดเจษฎาราม (เขยวิทยาทาน) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาครในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากข้อที่มีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตรงตามนโยบายของโรงเรียน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ . (2545) . เอกสารสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรง
 บรรยายเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร . กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ .
- กระทรวงศึกษาธิการ . (2546) . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ร.พ
- กาญจนา วัฒนา . 2548. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ธนพรการพิมพ์.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย . (2556) . มาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น
 . กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย .
- เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม.(2551).การบริหารและการประเมินโครงการ.ราชบุรี:ธรรมรักษการพิมพ์.
- ชนะ สิ้นสวัสดิ์.(2553).การประเมินโครงการการอ่านได้ทุกคน ฉลองปีมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ
 โรงเรียนวัดดุสิตาราม.กรุงเทพฯ:โรงเรียนวัดดุสิตาราม.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พัฒนา วรรณเสวก.(2553). การประเมินโครงการสร้างรัก สร้างชีวิต ครูช่วยคิดแก้ปัญหา.นนทบุรี
 โรงเรียนวัดลุ่ม
- พิชญ์ พงศรี.(2550).เทคนิควิธีประเมินโครงการ.พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ:บริษัทพร็อบเบอร์ดีฟร๊นท์
 จำกัด.
- พิชญ์ พงศรี.(2551).วิจัยทางการศึกษา.กรุงเทพฯ:ด้านสุทธาการพิมพ์.

- ไพศาล ธนะโชติ.(2552).การประเมินโครงการสร้างชีวิต ด้วยดวงจิตมีคุณธรรม.กรุงเทพฯ.โรงเรียนมาหลวง.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี.(2549).การประเมินโครงการ:แนวคิดและแนวปฏิบัติ.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตน์ บัวสนธิ.(ม.ป.ป).การประเมินโครงการ:การวิจัยเชิงประเมิน.กรุงเทพฯ:ต้นอ้อแกรมมี.
- ศักดิ์ไทย ชัยวิรัตน์.(2555).รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการใช้
แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโรงเรียนสวนแตงวิทยา.
สุพรรณบุรี : โรงเรียนสวนแตงวิทยา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี.(2550).ทฤษฎีการประเมิน.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยะ กองเงิน.(2550).การพัฒนาสุขภาพอนามัยนักเรียนของโรงเรียนรัตนานิเบศร์.นนทบุรี.โรงเรียนรัตนานิเบศร์.
- สุวิมล ติรกานันท์ . (2548) . การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ . (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมคิด พรหมจ้อย.(2550).เทคนิคการประเมินโครงการ.กรุงเทพฯ:จตุพรดีไซน์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ . (2549) . การเขียนโครงการเพื่อประเมินโครงการ : หลักการและตัวอย่าง , เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรการประเมินโครงการทางการศึกษา .
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี .
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน . (2554) . การวางแผนเชิงกลยุทธ์การศึกษาขั้นพื้นฐาน
เอกสารประกอบการอบรมการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การศึกษาขั้นพื้นฐานมปท: ม.ป.พ.
- อรรช วรรณสอน.(2554).การประเมินโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการ
เรียนรู้ โรงเรียนสามแยกบางคูวัด (จันทพรวิทยาคาร).นนทบุรี โรงเรียนสามแยกบางคูวัด
- Alkin, Marvin C. (1969). Evaluation Theory Development. Los Angeles : U.S.A.
- Bronfenbrenner, U. (1977).Toward an experimental ecology of human development. American Psychologist.
- Stufflebeam, D. L. &Shinkfield, A. J. (2007). Systematic Evaluation.Boston:Kluwer – Nijhoff.
- Van, H .& Van, M. (1976). The Policy Implementation Process Policy: A Social Program Implementaion” New York: Academic Press”
- Weiss, C.H. (1972). Evaluation Research: Methods for Assessing Program Effectiveness. Engliwood Cliffs, New Tersey: Prentice – Hall, Inc
- Worthen, B.R.&Sanders,J.R. (1987). Educational Evaluation: Alternative Approaches and Practical Guideline. New York: Longman Inc.